

Independència o Estatut

FERRAN MASCARELL / Historiador

AVUI, 13 de setembre del 2009

U: A CONTRACORRENT. Potser que fóssim capaços d'entendre que la política espanyola està en hores baixes i que el poble català pot guanyar la batalla de l'Estatut. L'Estatut ha dinamitat el Tribunal Constitucional. Sigui quina sigui la sentència, el garant de l'ortodòxia unitarista està tocat i quasi enfonsat. Alguns socialistes espanyols s'han hagut de comprometre a favor de l'Estatut. Molta gent a la resta de l'Estat comença a creure que la societat catalana està decidida a fer-se respectar.

DOS: ACCEPTEM-HO: EL COMBAT de l'Estatut només es pot perdre si no es vol guanyar, si el país s'arronsa ara, quan toca rematar, si s'engrandeixen les diferències polítiques i no les coses que ens uneixen. No ens confonguem: el conflicte polític actual no es guanyarà si uns es dediquen, només, a reclamar la independència en abstracte i els altres, només, a governar com si no passés res. Una cosa va amb l'altra. Guanyar la batalla de l'Estatut és clau per avançar en els dos objectius que uneixen a tots els catalanistes: el màxim autogovern i el ple reconeixement nacional.

TRES: UNA DIVISIÓ ABSURDA: d'una banda, els qui defensem l'Estatut. Els qui diuen que si el tribunal passa per sobre de la voluntat democràtica del poble s'haurà fet un pas enrere. D'altra banda, els qui afirmen que l'Estatut és paper mullat, toca saltar-se'l i anar directament a la independència.

QUATRE: DOMINA EL SIMPLISME. En un extrem es troben alguns predicadors de la independència. Asseguren que guanyar o perdre l'Estatut no té importància. Estan entusiasmats en la prèdica simbòlica, però renuncien a la política complexa. Se suposa que confien que la independència arribarà sola. No expliquen com un país pot aconseguir la independència si no ha estat capaç de fer respectar un Estatut aprovat pel poble. A l'altre extrem es troben aquells defensors de l'Estatut que volen congelar el joc. Diuen que toca afrontar la crisi i la qüestió social i que cal deixar-se estar d'altres coses. Indiquen que cal posar al ralenti qualsevol acció governamental o cívica a favor de la integritat estatutària i no posar l'accent en la qüestió de la identitat.

CINC: EL PROBLEMA ÉS QUE EL SENTIT comú dels ciutadans ho relliga tot: crisi econòmica, justícia social, desplegament estatutari i identitat comunitària i personal. Justícia social i identitat comunitària són dues cares de la mateixa moneda. La gent vincula els problemes (la crisi, l'atur, les dificultats nacionals, les prepotències estatals) amb les solucions (Estatut, justícia social, oportunitats i causes col·lectives, federalisme o independentisme). Ningú defensarà l'Estatut si se'l desvincula de la gestió d'una identitat individual i compartida. Fraccionar els problemes, aïllar-los, emmascarar-los, només disminueix la importància de la política i dels governs. Desconcerta els qui reclamen una política a l'alçada de la complexitat que ens envolta.

SIS: QUE LA SIMPLIFICACIÓ NO ens divideixi. El combat no és entre independentistes i estatutaris. Ens cal política guanyadora. La simplicitat immobilitza i divideix. Superem la retòrica de la independència sense política; abandonem la política sense identitat.

SET: CAL INSISTIR. Sobre la sentència cal seguir marcant terreny. El PP hauria de saber que ha comès un greu error polític i que també ell té un problema. Espanya ha de saber que Catalunya no accepta aquest model de Constitucional. Que s'acosta l'hora de canviar la Constitució. Que Catalunya no s'aturarà fins no haver aconseguit l'autogovern i el reconeixement com a nació. Que l'opció independentista és democràtica i legal i que la defensen fins i tot molts d'aquells que encara no han renunciat a la via federal.

VUIT: LA GENT RECLAMA UNA POLÍTICA de coses reals, encara que siguin complexes. Prou de realitats innecessàriament simplificades o horitzons metafísics. Un reconegut sociòleg francès va assenyalar que quan la veritat és difícil, cosa que sol succeir la majoria de les vegades, només es pot expressar de manera difícil; a menys -és clar- que s'acabi parlant d'una altra cosa. La política catalana està entrampada entre la retòrica de l'independentisme de saló i la vacuïtat d'un federalisme apocat. El catalanisme no exigeix unitat ideològica: obliga, això sí, a desplegar una nova intel·ligència política basada en la recerca de la unitat per fer front a la complexitat.